

Скъпи читатели,

в ръцете Ви е последният брой на списанието за тази година – добра или лоша – видяй се крайт, а с настъпването на Новата година са свързани и нашите надежди за по-леки бъднини. Много мислих какво да Ви пожелаая и накрая се обърнах към нашия непресъхващ извор – българския фолклор. Оказва се, че в родния ни език има 883 благопожелания, а българинът по-често от другите народи отправя пожелания – не само по време на празници, но и в ежедневието. Благословиите са израз на желанието на човека да въздейства върху природата и хората. Вярвало се е, че благословът, доброто пожелание, добрата дума донасят здраве, щастие, успехи. И тъй като аз обичам словото и вярвам в магическата му сила, приеми от мен, скъпи читатели, пожелание за здраве и изобилие: „Сурва, сурва година, весела година! Златен клас на нива, червена ябълка в градина, пълна къща с коприна, пълна кесия с пари! Живо-здро до година, до година до амина!“.

А сега към съдържанието на последния брой – искрено се радвам на сътрудничеството ни с г-жа Таня Стефанова от Прессекретариата на Българското президентство, благодарение на която имаме актуална информация за инициативата „Българската Коледа“ – дай, Боже, да се съберат повече пари в помощ на болните деца и дано по-често се сещаме за тях, не само по време на празници. Не по-малко ценно е и сътрудничеството ни със Софийския университет; с г-жа Тергана Урумова от Чешкото посолство в България – за какво точно става дума, четете в рубриката „Събития“. За съжаление, не мога да не споделя, че не всичко вървеше „по мед и масло“ – няма да скрия разочарованието си от екипа на вестник „Уикенд“ – никой от този екип не си направи труда да отговори на имейлите, които им изпратих, пък дори и за да откаже на моята молба. Какво да се прави – явно в далечната ни родина медиите не само страдат от липса на свобода на словото (или сами са си я отнели), но някои от тях не познават и елементарните норми за вежливост в общуването.

Толкова по въпроса, повече не заслужава и внимание – много по-добре е да си припомним чудесните мигове, свързани с отминалите коледни празници – стилният, изискан концерт в Българското посолство в Прага, традиционното коледно тържество в Българското училище, милите коледни срещи в различните регионални клубове на БКПО. Дълго ще се помни „Коледната среща на две култури“, организирана от Пражкия клуб – дано подобни инициативи догодина бъдат повече!

Не пропускайте и културните събития, този път имаме новини и от приятелите ни от Братислава! Не липсват и другите традиционни и любими Ваши рубрики.

Приятно четене!

Камелия Илиева, главен редактор

От децата за децата - хор Coro Piccolo

Коледна среща на две култури

организира Българският културно-просветен клуб в Прага на 8 декември в Дома на националните малцинства. Многобройната публика, състояща се от чешки и български майки и татковци, баби и дядовци сърдечно аплодира малките изпълнители от хор Coro Piccolo с диригент Я. Галикова и от хор „Лира“ с диригент Р. Костова, които изпълниха популярни и любими не само на децата коледни песни. Не по-малко овации събра драматичният състав от Българското училище в Прага със своята интерпретация на традиционни български коледни обреди и обичаи. Събитието бе уважено и от Българското посолство в Прага в лицето на госпожа Галя Димитрова, завеждащ Консулска служба.

Начало на „Коледната среща на две култури“ поставиха водещите – чешко момче и българско момиче, които, всеки на родния си език, представиха пред публиката програмата на тази вълнуваща вечер. После дойде ред на изпълнителите.

Под формата на въпроси и отговори децата от хор Coro Piccolo припомниха (за някои от нас това не беше припомняне, а нещо ново и интересно) най-същественото от чешките коледни традиции. Какво означава думата advent? – идва от латински и означава

пристигане, пришествие на Спасителя. Според католическата традиция с първия Адвент официално започва подготовката за Рождество. Четирите седмици преди Коледа са време за срещи с приятели, на домашен уют, сърдечни разговори и приготвяне на различни вкусни сладкиши за празника. Не беше забравен и любимият на малките Адвентен календар, който отчита дните до Štědrý den, а във всяко прозорче родителите поставят нещо сладко. Неразривна част от чешката традиция е и Адвентният венец, на който всеки неделен ден се запалва нова свещичка. Познанията за традициите бяха подне-

сени в съчетание с много коледни песни, популярни или по-малко известни. Голяма част от публиката пригласяше с удоволствие на припевите (с радост бих се присъединила и аз, но за съжаление, не знаех текстовете), така че веселието беше общо. С шумни викове се появиха Луциите, също популярни образи в чешката традиционна обредност – за тях се казва, че „отпиват от нощта“, т.е. денят става по-дълъг на техния празник. Луциите имат обаче и друга, много важна задача: да контролират доколко домакините са се подготвили за предстоящите празници – изчистено ли е, подредено ли е в дома им, опекали ли са коледните сладки. Представянето на чешките традиционни празници за-

членове на семейството. Весели детски песнички, познати на всеки от нас, изпяха с много вдъхновение момичетата от хор „Лири“, а тяхното изпълнение следиха с интерес не само родителите и учителите, но и много от чешките деца, които поради препълнената зала бяха насядали направо на пода. На високо ниво беше представянето и на по-големите момичета от същия хор – техният репертоар естествено бе и много сложен, и многоезичен. Популярната в цял свят песен „Тиха нощ, свята нощ“ бе изпънена на немски език (т.е. в оригинал), на български и на чешки език.

Край на концерта постави председателят на Българския културно-просветен клуб в Прага, Кирил Беровски,

идеята за събитието, за названието му, тя изнесе на плещите си цялата организация, която никак не беше лесна работа. Докато искрено се радвах на детските изпълнения, които винаги ме зареждат с положителна енергия, поразсъждавах и за различията между нашите два народа. Славяни сме, но имаме свои, уникални традиции, обусловени не само от католическата и православната ни религия, но и от много други обстоятелства. Ще дам само няколко примера, хрумнали ми в момента – различно е названието на светлия празник – за нас това е Коледа, за чехите – Vánoce. И те си имат коледни, но това не е самият празник, а песните, които пеят по повод на празника.

Малките изпълнители от хор „Лири“

върши с пристигането и почитането на „тримата крале“, които се честват на 6 януари, а денят отново напомня за раждането на Христос.

Родните коледни обичаи пък бяха поверени в ръцете на Драматична група от Българското училище в Прага. Българчетата представиха пред чешките си връстници традициите, свързани с честването на Бъдни вечер и обичая Коледуване. Умело изработените декори създадоха образност на представата за някогашния български дом, а народните ни носии подсилиха чувството за достоверност. Припявайки „Стани, стани, нине, нине господине“ на сцената излязоха и момчетата-коледари, за да благословят всички

който подари цветя на ръководителите на детските състави, но... това не беше краят на вечерта. Тя продължи с опитване на традиционни празнични ястия – чешките участници се представиха с разнообразие от типичните и много вкусни коледни сладки, а Пражкия клуб предложи български баници със сирене, тиквеници, както и не съвсем българския, но дълбоко вкоренен в кулинарната ни традиция ароматен локум.

Мисля си, че всички присъстващи изпитаха наслада от атмосферата на славянската Коледа, а главна заслуга за тази среща има Наталия Калайджиева, секретар на Българския културно-просветен клуб в Прага. Нейна беше

Българските деца получават подаръците си от добрия стар Дядо Коледа, а чешките – от Ježíšek, малкият Христос. Денят преди раждането на Спасителя за чехите е Štědrý den и се празнува от сутринта, като на празничната трапеза задължително има шаран. За българите празникът започва чак вечерта, Бъдни вечер, а трапезата задължително е постна. Изброяването може да продължи, защото точно в различието ни е нашата уникалност.

Ще завърша с нещо много важно, което чух да казват чешките деца: „Смисълът на празника не в пазаруването и скъпите подаръци, а в домашната топлина и уют, в обичта между нас, хората.“ ♦